

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 га-
дзіны апрача свята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сяляветву бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Канфіскаата „Сялянскае Н вы“.

Па загаду Камісара Ураду на м. Вільню канфіскаваны № 19 (70) „Сялянскае Н вы“, ад 26 лютага с. г. за перадавіцу „Сучасныя падзеі“.

Вызваленне Кітая.

Каля кітайскага места Шанхаю, апошнімі часамі, разыгрываецца трагедыя, якая некалькі гадоў таму назад, у гэтым самым Шанхаі распачалася.

З іскры паўстае полымя—кажа прыказка—і праўда, гэтак і сталася. Але-ж іскра можа запаліць толькі тое, што ўжо надта прыдаецца да гарэньня, дык вось знача, — калі ад шанхайскае іскры ўзняўся кітайскі пажар, дык гэта ўжо яскрава сьведчыць, што—палкага матэрыялу было ў Кітаі аж замнога! Складаўся ён доўгім працягам часу, дык і быў надта прыдатным для зыркага паленьня.

Афіцыйна Кітай лічыўся нібы суверэнным—незалежным, фактычна-ж пававалі над ім шмат хто з блізкіх і далёкіх суседзяў; істнавала і цяпер яшчэ незагубленая эктэрыторыяльнасьць. Сутнасьць гэтага ў тым, што кітайскі народ лічыўся гаспадаром сваёй зямелькі і сваёй дзяржаўнасьці, якую складаюць нешта вышэй за 400 мільёнаў жыхарства, ня мог кіраваць сваёю дзяржавай гэтак, як яму жадалася, бо іншыя народы, карыстаючыся часоваю владасцю кітайскага гіганта, на яго жывым арганізме скакалі гэтакі танец, які толькі ім самым падабаўся. Напрыклад было гэтак, што, калі які чужынец заб'е Кітайца, дык гэтакага забойцу кітайскі суд ня мог пакараць. Гэтакага забойцу мог судзіць суд, толькі гэтай дзяржавы, грамадзянінам якое ён зьяўляўся, дык ведама, што родны суд, хоць і за вялікі праступак перад кітайскім народам, або зусім апраўдваў свайго праступніка або накладваў зусім маленькую кару. Кітайскай буржуазіі гэтакі парадок падабаўся, бо замежныя капіталістыя памагалі трымаць у паслухмянасьці кітайскую працоўную масу, якую супольна вызысківалі.

І гэтак было добра да таго часу, пакуль неўсвядомленая працоўная маса драмала. Але-ж як толькі сьвядомасьць пранікла ў шырокія гушчы народу, дык трэба было толькі іскры, каб заняўся пажар, які пэўна спаліць усю несправядлівасьць. І вось, іскраю гэтаю стаўся гэтакі вось выпадак: адзін майстра японца на японскай фабрыцы ў Шанхаі, забіў Кітайца-работніка, а японскі суд, якому падлягаў забойца, апраўдаў гэтага забойцу. Чарка кітайскай цярдлівасьці палілася за берагі, цярдлівасьць лопнула і вось, цераз гэта самае паднялася тагды завіруха, якая скача аж дагэтуль, якая мае сваёй мэтай і заданьнем або выгнаць усіх чужынцаў з Кітаю, або падпарадкаваць іх кітайскім законам.

Панаваўшым у Кітаі чужынцам да-зарэзу гэта не падабаецца, дык яны, каб ратавацца выкарысталі розных рэнэгатаў і нацковаўшы адных на адных заварылі гэтакую кашу, што цяпер і самі ўжо ніяк не перажвуць. Гістарычнаю арэнаю становіцца Шанхай, дзея таго, што там—найболей чужацкага жыхарства. Зацікаўлены дзяржавы робяць усё магчымае, каб абараніць Шанхай ад кітайскай рэвалюцыйнай арміі і ўтрымаць стары лад у Кітаі але-ж

Прамова пасла Рагулі

ў Сойме 30.1 с. г. пры дыскусіі над бюджэтам мін. асьветы.

Высокая Палата! Мы ня бралі голасу ў агульнай дыскусіі над бюджэтам ня дзеля таго, што ня маем нічога сказаць, наадварот маем вельмі шмат чаго сказаць, але выключна дзеля таго, што маем у сваім распараджэньні на ўвесь бюджэт, на ўсе міністэрствы толькі 48 мінут. Мы паставілі выкарыстаць гэтыя мінуты на тое, каб выступіць пры абгаворах бюджэту паасобных міністэрстваў. Агульная сума, якая прэлімінавана (прызначана) на міністэрства вераваньня і асьветы даходзіць да 325.666.827 зл. Сума досыць вялікая і значны процант гэтай сумы, гэта ёсьць крывавае пот беларускага народу, значны процант гэтай сумы сьцягваецца з беларускага селяніна, сьцягваны часта дарогай прадажы яго падушак, а мо' нават яго кашулі. І што-ж дастаем, што беларускі народ дастае з гэтых сьцягнутых податкаў? Калі заглянем у бюджэт міністэрства асьветы, дык можам проста, ява і цвёрда сказаць, што не атрымлівае беларускі народ ані воднага гроша на школы і вельмі невялікую суму на рэлігійныя справы. Канстытуцыя, а таксама вэрсальскі трактат гварантуюць нам, як адзін з нацыянальных меншасьцяў у Польшчы, права да сваёй уласнай культуры, шанаваньня (узгадоўваньня) сваёй мовы і сваёй нацыянальнасьці.

Аднак усё натугі Беларусаў у гэтым кірунку разьбіваюцца аб польскую рэакцыю (Голас: На тым боку ёсьць рэакцыя). На жаль мушу сьцьвердзіць, што і на тым баку, бо мы мелі рожныя ўрады, былі з гэтага боку і з таго, і ўсё роўна, адныя варты другіх.

І вось, каб затрымаць, каб здушыць зусім беларускі культурны і асьветавы рух, дык усякага культуральнага беларускага дзеяча падводзіцца пад камунізм і праследуецца яго, як камуністага. Падведзена пад гэта нават беларускіх паслоў, аставіўшы толькі палавіну сучаснага беларускага прадстаўніцтва на волі, думаю што не на доўгі час, а другую палавіну пасаджана ў вострог і з бюджэту міністэрства справядлівасьці даецца ім хлеб і вада — з беларускай працы. Дык барацьба ідзе не з камунізмам, толькі заўзятая барацьба з беларускім народам, з яго нацыянальнымі імкненьнямі. На гэтую барацьбу мусім адказаць безадступнай барацьбой, нічога не баючыся.

працоўная маса, не зважаючы на нікія ахвяры, пабагатырскую вядзе змаганьне за сваё права, долю і фактычную незалежнасьць.

Нядаўна ў Шанхаі здраднікі народу, розныя генэралы, жорстка распраўляліся з непааслушнымі работнікамі. Яны масамі загублялі работнікаў, а галовы выстаўлялі на брамы, але-ж і гэтая крутая мера нічога не памагае. Кітайскі працоўны народ збудзіўшыся горда ідзе да новага жыцьця і ён пераможа! Кітайская працоўная маса паставіла шырокае пытаньне: быць ці ня быць? Стойка і вытрывала трымзецца яго, дык, як два ды два—чатыры будзе—быць!

Скарга.

Прысылайце грошы на падпіску.

Калі заглянем у беларускае школьніцтва, дык там знайдзем пустку. Мой прадмоўца гаварыў аб нямецкіх школах, аб школах украінскіх. Ня ведаю, ці даваў ён дакладныя даныя, ці не дакладныя, а ўсё-ж такі гаварыў, што там нешта ёсьць, але ня мог нічога сказаць аб беларускіх школах, бо нічога няма. Ані воднай урадавай школы беларускай ня маем. Маем толькі адну прыватную школу ў Рудаўцы, Словінскага павету; што датычыцца ўтраквістычных школаў, дык скажу пану, Пане Міністар, што і ўтраквістычных школ на Беларусі няма, там ёсьць нейкая карыкатура ўтраквізму (двуязычнасьці). У праграме лекцыяў ёсьць толькі 2 гадзіны на тыдзень беларускай мовы і пры гэтым гэную беларускую мову выкладае Паляк, які нічога не разумее пабеларуску. Дык тыя 2 гадзіны дзеці так праводзяць, як хто хоча. Кожны робіць, што хоча. Паўтараю яшчэ раз, што ніякіх выкладаў беларускай мовы няма. Маем чатыры гімназіі і вось, прашу Высокую Палату, ані воднага гроша дагэтуль гэтым гімназіі ад ураду не дасталі.

Пан Міністар Бартэль, калі трэба было яму беларускіх галасоў пры выбарах прэзыдэнта, запрасіў мяне і пасла Ярэміча да сябе, пры гэтым хваліўся сваім радыкалізмам і сказаў: кажыце пану, чаго хочаце, а ўсякія магчымасьці таго, што паном запраўды належыць, тое паном будзе дана.

Мы скарысталі з тых прапазыцыяў, падалі бюджэт мінімальны на 1 048.000 зл. на школьніцтва, на культуру, на беларускіх выдаўніцтваў, але Пан Бартэль, як прайшлі выбары і гэта яму не ўдалося, каб узяць нас на вуду, бо мы ўжо ня верым словам толькі дзейнасьці, чакаем на дзейнасьць, — зусім маўчыць. А беларускае вучыцельства, якое працуе ахвярна тры месяцы: травень, чэрвень і ліпень у прыватных гімназіях? Ані адзін з іх не атрымаў ані воднага гроша, дзеля таго што наша сялянства зьяўляецца пагалелым і калі плаціць за вучэньне дзяцей то зусім мала. Дык вучыцельства галадуе, але паміма гэтага вельмі ахвярнае для свайго народу. Дык ці-ж ня трэба нам змагацца? Усімі спосабамі мусім змагацца і пакуль урад ня зьменіць сваіх адносінаў да Беларусаў, датуль мы ня зьменім свайго становішча, згінем, але будзем змагацца.

Ня лепей стаіць справа з рэлігіяй як праваслаўнай так і каталіцкай. Вось, Пане Міністар, былі рэакцыйныя ўрады, насталі сапацыйныя ўрады, але для нас усё адно. Ёсьць пуга, пуга і пуга. Албіраньне царквы, албіраньне царкоўных дамоў, албіраньне царкоўных лясоў, ніш-

Да ведама падпішчыкаў.

Вельмі часта здараюцца выпадкі, што падпішчыкі „Сялянская Н вы“ не атрымліваюць газеты. Газэта нашая выходзіць акуратна у сераду і ў суботу, на кожнай пошце у Польшчы павінна быць найпазьней за 2 дні. Калі ў працягу двух дзён пасля выхаду газеты не атрымаеце газеты, то адразу ідзіце на пошту і даведайцеся чаму не дасталі „Сял. Н вы“. Калі наштар будзе казаць, што на Ваше імя ня прыходзе газета, то папрасіце яго каб паказаў карту прэ-нумэраты „Сялянскае Н вы“; у гэтай карце пабачыце ці ёсьць Ваша прозьвішча, ці няма. Калі ёсьць Ваше прозьвішча, то павінны атрымліваць газету, а калі няма дык напішыце аб гэтым у Рэдакцыю і Адміністр. „С. Н вы“.

чэньне царквы. Каб ня быць галаслоўным, мушу падаць гэтакі факт. Цэрква у Новым Двары была збурана. І вось гэтая царква стаіць да гэтай пары неадбудаванай, ня глядзячы на тое, што Соймавая Камісія на чале з паслом Тугутам паставіла, каб гэтая царква была папраўлена на дзяржаўны кошт. (П. кс. Ількоў: хто збурыў?) Палякі збурылі, каталікі. (П. Казлоўскі: камісія ня мае права нічога паставіць). Далей адбіраюць старую праваслаўную царкву ў Маламажэйках, якая яшчэ ад XV стагоддзі была праваслаўнай. Гэта гістарычная праваслаўная сьвятыня. Далей маем Сталовічы, мястэчка Баранавіцкага павету. Паве Міністар, касьцёл ёсьць там вельмі вялікі (пышны), праўда ёсьць праваслаўная царква і ізноў скажу, праўда, гэтая царква перароблена з касьцёла, але працу Паню, калі Паны зьяўляецца граматыямі, калі Паны зьяўляецца людзьмі і калі не патрэбен будынак для рэлігійных мэтаў, дык што-ж Вы будзеце з ім рабіць? Будзеце косянда туды садзіць, каб меў адзін 100 прыхажан і другі 100 і затым будыніна гэтая будзе стаяць пустой. Дык ці-ж ня можа праваслаўная царква з гэтага карыстаць? (перарываньне).

Далей, у Сеньяўцы, Нясьвіскага павету царква мае лес. Той лес царкоўная ўлада хацела выкарыстаць на ремонт праваслаўнай царквы, аднак урадавыя дзейнікі адбіраюць гэны лес, адбіраюць для дзяржавы і гэтым не даюць праваслаўнай люднасці магчымасьці карыстацца з таго, што да яе бяз сумліва гістарычна належыць (П. Мантэрыс: Польскаму духавенству таксама забрапа).

Констытуцыя гварантуець усялякія правы, але Польскі Урад езуіцкім манерам, як раней так і цяпер ня дае грамадзянства праваслаўным косяндам. Дзеля таго, каб з іх мець прылады дзеля паліянацыі, дзеля шыканы (пасьмехі) над праваслаўнай рэлігіяй, бо праваслаўны ксьндз, ня маючы польскага грамадзянства мусіць клянацца кожнаму лепшаму шляхціцу і нават пастарукоўнаму, бо той пастаруковны зараз данясе, што гэты ксьндз ёсьць палітычна нядобраверны і яго выкінуць і не дадуць яму магчымасьці спраўляць свае абавязкі.

Што датычыць бюджэту на рэлігійныя справы, дык маем для вызнаўцаў веры праваслаўнай прадбачаную ў бюджэце суму 1.695.980 зл. Дзеля таго, што народ праваслаўны адносна да каталіцкага можна выразіць лічбамі і да 6, то праваслаўныя—маюць права на 3%, мільёны, дык нам належыць найменш цыфра (сума) — 3.337.000 зл. 60 гр. Аб гэтым гавора ня толькі пас. Рагуля, але аб гэтым гаворыць і гэтага просіць праваслаўны Мітрапаліт, з той толькі рожніцай, што я ня іду на ўгоду, а Мітрапаліт ідзе на ўгоду, але нічога з яе не скарыстае, нічога ня будзе мець. Мала гэтага, ад таго, што даецца, яшчэ частка адбіраецца назад. Урад нешта забірае сабе. З гэтых сумаў, якія былі прэлімінаваны ў апошнім годзе рожнымі выкрутамі, недалі скарыстаць. Урад іх затрымаў. Перад Эўропай гаворыцца і пішыцца, што даецца 1.600.000 на праваслаўную рэлігію, але пасья можа дастанецца 400.000 ці 500.000 толькі, аднак аб гэтым будуць маўчаць, або скажуць толькі, што даецца, але што з гэтага? Яны ня могуць скарыстаць.

Далей гвалтам протэгуецца (падтрымліваецца) вунія і гэта такім манерам, што калі, скажым, царкоўная ўлада пераносе праваслаўнага косянда ў якую небудзь парахвію, дзе быў здраднік, рэнэгат ксьндз праваслаўны, які перайшоў на вунію, дык сьведкія ўлады не зацвярджаюць новага праваслаўнага косянда і духоўная ўлада мусіць яго пераносіць з паваротам, але там яго таксама не зацвярджаюць і ён астасецца паміж небам і зямлёй (Голас: Камінскі). Вось гэтакі выпадак быў з косяндом Карабчыком і Казлоўскім. Можна ёсьць і нейкі іншы.

Што датычыцца каталіцкага касьцёла, дык каталіцкая рэлігія зьяўляецца прывілегіяванай рэлігіяй у Польшчы, але гэта толькі для Палякаў. Для Беларуса каталіка рэлігія зьяўляецца прыладай дэнацыяналізацыі яго, прыладай угнятаньня яго (п. Васыныч: праўда, кс Гадлеўскі). Вось конкордат наляжыць на біскупаў паліцэйскія функцыі і гэтыя функцыі іх экскэленцыі выконваюць вельмі старанна, вельмі ахвотна і вельмі заўзята. Гэтак прыкладам віленскі арцыбіскуп Яблжыкоўскі, прымаючы беларускую дэлегацыю, якая прасіла яго аб тым, каб узяў на ўвагу інтэрэсы беларускага народу, прыняў яе ароганцкім манерам, казаў, што тут не карчма, пагражаў жандармамі, пагражаў пракурорам і ўсімчыста, чым можна было пагражаць. Вось, за расейскай пары, тое чарносоцэнскае праваслаўнае духавенства не даходзіла да гэтых межаў! Барані Божа! Ніколі праваслаўны біскуп не пагражаў ні воднаму чалавеку, нават адшчапенцу, які лічыўся толькі фармальна за праваслаўнага, што забяруць яго жандармы, што будзе жаліцца пракурору і г. д.

Каталіцкія белар. косянды пераносіцца з ка-

* * *

Не пай ты, ліхі вецер — бура
Сумным тонам за вакном;
Мо' ты, хочыш маё сэрца лячыць
Доўгім, сумным вечным сном.
Не засну я сном магільным—вечным,
Кроў у жылах усьцяж кіпіць!
Хоць жыцьцё маё адныя мукі,
Але жыць — хачу я жыць!
Мо' на гібель мне сьпяваеш? Чуеш?
Сваю тайну мне адкры...
Што сказаці хочыш, што вярнуеш?
Прашу, праўду гавары!

М. Пецюкевіч.

Памяці д-ра Яна Басановіча.

21 г. лютага перад паўднём у віленскай катэдры, кс. Арцыбіскуп Яблжыкоўскі адправіў жалобнае набажэнства. З амбаны папольску і палітоўску гаварыў кс. Краўяліс, характарызуючы с. п. Басановіча ў літоўскім жыцьцё на культурна-асьветнай ніве. На набажэнствепрацэсія рушыла на магільнік Роса. На чале працэсіі нясьлі вялікі вучні і вучаніцы літоўскіх школаў. За труною ішла радня, дэлегацыя з Коўна, літоўскае грамадзянства Вільні і інш.

На магільніку Роса, пасья адсьпяваньня набажэнства выступалі прамоўцы: д-р Альсэйка, рэктар ковенскага унівэрсытэту М. Біржышка, прэзыдэнт м. Коўна І. Вілейшыс, сэн. В. В. Крыжаноўскі, пас. кс. А. Станкевіч пабеларуску, Рыйзін пажыдоўску, студ. ков. унівэрсытэту Чыбурыс, б. міністар асьветы д-р Юкантэс, нарэшце студэнт У. С. Б. Р. Мацкевіч. Усе адзначалі, што народ літоўскі страціў чалавека вялікай вагі і патрыёта, заслужанага ў справе адраджэньня Літоўскага Народу.

Вечарам адбылася ўрачыстая акадэмія, якую распачаў д-р Альсэйка; пасья быў выбраны прэзыдыум у складзе: рэктара М. Біржышкі, праф. З. Жэмайціса, праф. А. Янулайціса, д-ра Юкантэса, кс. праф. Тумаса і бурмістра Коўна І. Вілейшыса.

Сваю прамоваю кс. праф. Тумас адзначыў ролю с. п. Басановіча ў адраджэнскім руху, уважаючы яго асобу як сымбаль ідэі незалежнасьці Літоўскага Народу.

Па заканчэньні прамоваў у якіх усе прамоўцы адзначалі вялікія заслугі нябожчыка перад літоўскім народам і наагул чалавецтвам, д-р Альсэйка адчытаў атрыманьня тэлеграмы ад Лівіноў усіх старонак. Характэрна, што нават і абшарніцкая супалка ковенскіх Палякаў таксама са спагадай адчула сьмерць Басановіча.

Пасья афіцыйнай часткі гэтай хаўтурнай урачыстасьці распачалася канцэртная яго частка, якая складалася з выступленьня артыстаў ковенскай оперы п. Судэйкі і п. Грыгайцісвай, а таксама з літоўскага хору пад кіраўніцтвам гр. А. Крутуліса.

Па заканчэньні ўрачыстасьці прысутныя на салі адпявалі літоўскі народны гімн.

таліцкіх беларускіх парахвіяў у польскія парахвіі, як гэта было з косяндом Рэшацем і іншымі. Далей кс. Шутовіча, з Браслаўскага павету, зусім увольнена з парахвіі за культурна-асьветавую беларускую працу, якраз за тое, што залажыў беларускі народны дом, пабудаваў яго бяз помачы Дзяржавы і другіх дзейнікаў, а толькі за беларускія сродкі. І вось яго выгналі на вікарага; затое арцыбіскуп карыстаецца з рэнэгатаў, беларускіх косяндзоў, з іх помачы, як прыкладам, з такога рэнэгата кс. Бобіча. За ягонай помачай ня толькі вядзецца польская палітыка, але нават сіляцца адабраць праваслаўную царкву ў Ёдах, каб перарабіць яе на касьцёл, хоць мясцовая суменныя каталіцкія косянды як беларускія, так і польскія з пагардай адносяцца да яго паступку ў гэтай справе.

Дзеля таго, што ня маю часу, дык мушу сказаць у канцы... (п. Мантэрыс: Дзе пан пойдзе?) Пойду, дзе хачу, але да пана не пайду. Пан пойдзе да мяне хлеба прасіць, бо пан мае бульбу, а я маю хлеб. (Голас: А ксьндз Гадлеўскі?) Ксьндз Гадлеўскі асуджаны на два гады.

Дык вось, Паны, канчаючы сваю прамову, скажу, што ёсьць яшчэ порах у порахавых складах і Беларусы дапуць сваей мэты, зладудуць незалежнасьць Беларусі (п. Казлоўскі: Пойдзе пан у турму таксама).

Галасуем проціў бюджэту.

Сьяляпая тэндэнцыя.

„Dzielnik Wileński“, як запраўдны прафэсыянал, робіць надта лёгка сур'ёзныя вывады. Пахаваць нас яму нічога не каштуе: ну проста, чыркнуў пяром нейкі Каўнацкі ў 41 чорным па беламу і годзі — няма Беларусаў!... Чыркнуў яшчэ раз, дык ізноў даволі, каб скласьці сказ што мы ня хочам культуры беларускае, а надта жадаем культуры польскае.

Я не хачу рабіць закідаў польскай культуры, але мушу адзначыць, што гэтакія дапушчэньні „Dzielnika“ ня маюць ні перад сабою, ні за сабою, ні пад сабою, ні над сабою, ні справа і ні злева на т адной маленькай ёты праўды. Калі-б прытарнаваць гэтакія вывады, якія падае „Dzielnik“, да каталіцкае часткі Беларусаў, дык гэта можна было-б апіраць на супольнасьці з Палякамі каталіцкай рэлігіі, але калі пад адну плошчу падводзіць і Беларусаў праваслаўных, дык гэта выклікае проста выселую усьмешку.

Гаварыць аб гэты Беларускаму Народу ня трэба, а калі гавару, дык толькі дзеля таго, каб высёла і бадзёрна пасьмяяцца і сказаць, што мы Беларусы ёсьць, бо каб не было нас, дык паны з „Dzielnika“ не гаварылі-б аб нас, бо гаварыць аб тым каго, ці чаго няма, нельга; а калі гаворачы аб нас яны не прызнаюць нас, дык гэта—добра ведамая эндэцкая тэндэнцыя: пускаць пыл у вочы на супроць ветру, які зацяршыць гэтым пылам вочы таму самаму хто яго пусціў. Бо ці-ж можна тлумачыць іначай вось гэтакія „краскі“ з эндэцкае „оранжарэі“ — „ўжо ў папярэднім артыкуле мы сьцьвярдзілі, што і ў запраўднасьці існуе беларускі рух, але-ж да пачатку існаваньня „беларускага народу“ яму ёсьць яшчэ, надта далёкія“. Дык ці-ж не зацяршыны вочы „Dzielnika“ пылам, пушчаным ім самым, калі баючыся за „утрату павятаў, з большасьцю праваслаўнага жыхарства“ хваліць Бога за вяістваньне Беларускага Народу? Дый хто, калі не народ Беларускі, творыць беларускі рух? І хто, калі не Беларусы, гэтыя вось праваслаўныя і каталікі?

Наагул з усяго „большавіцкага ўзору „Dzielnika“ вынікае адно, што так ці іначай, беларускі рух твораны Беларускамі Народамі трывожыць эндэкаў — разумеецца, што рабіць гэта ня можа тое, што ня існуе! Значыць ня глядзячы на ўсялякія эндэцкія дапушчэньні Беларускі Народ — існуе!...

Тое што ёсьць скулаю на эндэцкім целе і костках, дык у гэтым ня можа быць сумліву, у гэтым усе перакананы, дык і іменна ў гэтым і солідарны з „Dzielnikiem“ і згодны з гэтакім словам, што ад гэтага будзе эндэцкі „кагут“. Ясна, што польская культура ад гэтага толькі выіграе, бо вызваліцца тагды з таго эндэцкага мяшка, у якім цяпер знаходзіцца, вызваліцца ад таго сьяляпога шавінізму, якім цяпер ахопляна.

Скарпа.

3 жыцьця пад Польшчай.

Паседжаньне ў Сойме.

Найбліжэйшае паседжаньне Сойму будзе ў дню 1 сакавіка ў ваўторак.

Арышты ў Сельцах.

Віленскае „Słowo“ 24.ІІ. піша: У Сельцах паліцэйская ўлада арыштавала быццам акружны камуністычны камітэт, складаючыся з 60 асобаў пераважна Жыдоў. У памешканьні акружнага і павятовага камітэту быццам знайдзена вялікая колькасць камуністычных адоваў, а таксама распараджэньні і інструкцыі з Масквы.

Злоўлены фальшыўшчыні 20 залатавак у Пазнані.

Пазнанская паліцыя выкрыла на прадмесьці Гурчын шайку фальшыўшчыкаў 20-ці залатавак, якіх арыштавала ў памешканьні Аўшаркава ў часе фабрыкацыі фальшывых грошай. Канфіскавана запас паперы, вялікую колькасць фальсыфікатаў яшчэ ня выканчаных, друкарню, літаграфію, клішэ і г. д. Чарырох сяброў шайкі пасаджана ў вастрог.

13-ці-гадовая маці.

У Лодзі нейкая 13-ці гадовая Гэновэфа, вучаніца пачаткавае школы, нарадзіла дзіця. Як маладая маці, таксама і дзіця чуоцца добра, за тое малады бацька, 16-8х гадовы хлопец, арыштаваны.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

НАВИНЫ.

— **Беларуская лекцыя.** У нядзелю 27 лютага а 7 гадз у вечары ў кватэры Інстытуту (Завальная 6—5) гр. І. Зянюк прачытае лекцыю на тэму: Зямельныя адносіны на Беларусі і аграрная палітыка канца XIX стагоддзя. Уваход бясплатны.

— **Агульны сход Гуртка Б. І. Г. і К. ў Радашковічах.** У нядзелю 13.ІІ. 27 г. у гадз. 7,30 веч. адбыўся агульны сход Гуртка Інстытуту з наступным парадкам дня: 1) справаздача старога ўраду; 2) выбары новага ўраду; 3) бягучыя справы.

— **Пажар у Радашковічах.** У нядзелю 13.ІІ. 27 г. у 6 гадз. веч. выбухнуў пажар у Радашковічах пры Віленскай вуліцы. Згарэў аграмадны ток (гумно) Нямцэвіча.

— **Суд над рэдактарам „Беларускай Справы“.** 21 г. лютага рэдактар газ. „Беларускай Справы“ Сымон Макулік за змяшчэнне ў № 22 верша пад наз. „Амністыя“ асуджаны на 1 год вастрогу і за змяшчэнне ў № 26, артыкулу пад наз. „Палітычныя вязні г. Шлёнска да ўсіх работнікаў“—на 2½ гады крэпасці. Гэтыя кары ўважаюцца за злучаныя.

Асуджаны рэдактар „Бел. Справы“ Сым. Макулік дзеля таго, што ня мог заплаціць аж 10.000 эл. каўчы, як піша „Dz. Wil.“, каб быць на свабодзе і апэляваць, адпраўлены ізноў у вастрог, дзе ён знаходзіўся ад пачатку судовае справы.

Падаючы аб гэтым мусім зацеміць, што ў прэсавых справах у Польшчы гэта ёсць першы, гэтакі жорсткі прысуд, якога дагэтуль яшчэ ня было. І на вялікі жаль, трэба-ж было, каб запачаткавалася гэта іменна на беларускім рэдактары!

— **Выезд літоўскай дэлегацыі.** 23 г. м. выехала з Вільні ў Літву дэлегацыя, якая прыяжджала на хаўтуры с. п. д-ра Я. Басановіча.

— **Прызывы.** У палове траўня будуць пазваны на вайсковую службу навабранцы, што радзіліся ў 1905 і 1904 годзе, якім вайсковая служба была адложана, або якія мелі карты „надлічбовыя“. Адначасна будзе пазвана 50% навабранцаў, што радзіліся ў 1906 г.

— **Спадчына 1 міліён даляраў.** 16.Х. 1925 г. ў Чыкага (ў Амэрыцы) памёр Якуб Стывоскі, які пакінуў на сабе, як спадчыну, адзін міліён даляраў.

Атрымаць гэтую спадчыну мае права жонка і трое дзяцей, якія няведама дзе пражываюць.

Калі хто ведае дзе яны жывуць цяпер, дык няхай падасць іх адрэс у міністэрства загранічных справаў, праўна-рэвіндыкацыйны аддзел у Варшаве, вул. Фрэдры № 3.

— **Рэгістрацыя Палякаў у Радавай Беларусі.** Згодна з весткамі з Менска, радавая ўлада пачала рэгістрацыю ўсіх Палякаў, якія пражываюць блізка граніцы. Ходзяць чуткі, быццам рэгістрацыя мае сувязь з намерам рад. улады, усіх Палякаў адправіць у глыб Расеі.

Што дзеецца ў сьвеце?

Польска-эстонскі трактат.

19 лютага пасол Харват і міністар загранічных спраў Ацкель падпісалі польска-эстонскі гандлёвы трактат, абяпэрта на падставе найвялікшай льготнасці.

Нямецка-літоўскі гандлёвы дагавор.

Газэта „Preussische Kreutzeitung“ атрымала весткі з Коўна, што літоўскі пасол у Нямецчыну, вярнуўшыся з Бэрліну ў Коўна, вёў абгаворы з сваім урадам у справе стварэння на пярэйшых, чымся дагэтуль было асновах гандлёвага трактату паміж Нямецчынай і Літвой. Літоўскае міністэрства загранічных справаў мелася прыгатаваць аднаведны праект трактату.

Гэнэральная забастоўка ў Шанхай.

У Шанхай ўзнялася гэнэральная забастоўка, як пратэст насупроць высадкі ангельскага войска і як сымпатыя да Кантончыкаў. Роботнікі дамагаюцца, каб ангельскае войска пакінула Шанхай.

Усе паштовыя ўрадоўцы, трамвайныя, аўтабусавыя працаўнікі і працаўнікі французскіх канцэсіяў пакінулі працу. Лічба забастоўшчыкаў даходзіць да 40 тысячаў.

Тэрор і растрэлы ў Шанхай.

У забастовачным руху наступіла пэўнае заспакаенне (?) як есьледства пматлічбовых экзэкуцыяў, даканалых над забастоўшчыкамі па загаду Сун-Шуан-Фанга. Растрэліся некалькі дзесяткаў правадыроў. Над кітайскаю часткаю

Хмары цёмныя нагналі

На душу маю —

Гора. Путамі скавалі

Душу сумную.

Гадам — вузам акруцілі

Спуталі на век,

Хмарай цёмнаю спавілі;

Дзе на гэта лек?

Можа вецяр лэгкакрылы

Спагадае мне?

Можа лес стары ды шумны

Сум мой разьвяздзе?

Мо' маланка быстралётна

Сілаю сваей

Скрыша пугы мімалётна

На душы масей?

Я-б свабодны запяў-бы

Вольнымі грудзьмі,

Сьвет магутны праслаўляў-бы

З вольнымі людзьмі.

М. П.

места пануе тэрор. Галовы растрэляных павешвалі на брамах места. Гэтак кажучь весткі з Шанхаю; з Лёндана таксама падаюць, што да агульнае забастоўкі, якая ахапляе 100.000 чалавек, далучыліся працаўнікі омнібусаў і наагул усіх сродкаў камунікацыі. Ваенны губэрнатар Шанхаю выдаў распараджэнне, у якім пагражае караю сьмерці павадыром забастоўкі. Ня глядзячы на гэтыя экзэкуцыі і тэрор, войска Ву-Пэй-Фу разаружылі манджурскі батальён войска Чанг-Цзо-Ліна; затрымалі цягнік з амуніцыяй. Сындыкат работнікаў у 1-Танг маніцца абвясціць агульную забастоўку, кіруючы яе проці Англіі.

Вайна ў Кітаі.

Ваенны губэрнатар Шантунгу ген. Чанг-Цун-Чанг заняў Нанкін і ўзяў уладу над гэтым месцам перагаварыўшы папярэдня з генэралам Сун-Чан-Фангам. Войска генэрала Фэнг-Твэна дзержаць дзор над чугункай напюдня ад Нанкіну, што дасць магчымасьць паўночнай арміі сілай у 32.000 людзей, якая скоро прыбудзе да Нанкіну, перанясць хутка ў Шанхай і прыступіць да абароны гэтага места.

Масарык едзе ў Парыж.

Як паведамляе „Народная Палітыка“, чэхаславацкі прэзыдэнт Масарык 10 буд. сакавіка выязджае на поўдзён Францыі, дзе прабудзе 12 дзён і адведае некалькі мест, маючых гістарычнае значэнне. Пасля паедзе ў Эгіпт.

Інтэрвенцыя (пасярэдніцтва) Амэрыкі ў кітайскіх справах.

Марскія амэрыканскія ўлады атрымалі вестку, што амэрыканскі транспартоўны карабель „Chaumont“, з 120 маракамі на пакладзе, выплыў з Каліфорніі і падаўся ў Шанхай.

Арышт 11 ксяндзоў у Радавай Расеі і рэвізіі ў насцьдэлах.

Як пішуць польскія газеты, у Петраградзе радавая ўлада арыштавала і пасадзіла ў турму гэтакіх ксяндзоў, абвінавачаных у контр-рэвалюцыі: А. Васілеўскага проб. касц. сьв. Кацярыны, Я. Тройга пр. касц. сьв. Станіслава, М. Шаўдзініса проб. Катэдры, Д. Іванова ськр. курны дыяцэзыяльнай і П. Хоміча проб. касц. сьв. Казіміра.

Гэтаксама арыштавана 12 сёстраў Францішканак і некалькі кандыдатаў на духоўны стан. За гэты час радавая ўлада выслала на Салавецкія выспы з Жытомерскай дыяцэзіі: кс. кс. Сакалоўскага, Федаровіча, Славінскага, Крыўчука, Белагаловага і Ільгіна з Магілёва. Там жа знаходзіцца асуджаны ў сваім часе і памілаваны кс. Зелінскі.

Усяго на Салавецкіх выспах ёсць 6000 палітычных вязняў.

У часе арыштаў адбылася рэвізія ў паравяльных касцьдэлах, а нават і ў французскай капіцы ў Царскім Сяле.

Бюджэт Радавай Расеі.

Згодна з данымі радавага тэл. агенства ТАСС бюджэт Радавай Расеі г. г. прадстаўляецца гэтак:

Даходы аблічаны на 4.960.000.000 рублёў (3.850.000.000 руб. у лет. г.), г. зн. цяпер павялічаны на 28 проц.

Выдаткі аблічаны на 4.856.000.000 рублёў, якія перавышаюць на адзін мільярд леташнія выдаткі.

Звышка даходаў над выдаткамі тэарэтычна аблічана на 104 мільяны рублёў.

Выдаткі на народную гаспадарку маюць выносіць 62 проц. усіх выдаткаў, ці 2.725.000.000 рублёў. На мясцовыя бюджэты асыгнавана 480 мільянаў руб.

Выдаткі на культурна-сацыяльныя патрэбы выносяць 923 міль. руб.

Выдаткі на абарону дзяржавы — 692 міль. руб. (604 ў лет. годзе).

Абасноўваючы вайсковы бюджэт, Бруханаў сказаў, што звышка выдаткаў на войска ня ідзе на павялічэнне лічбы арміі, а выключна на матэрыяльнае і культурнае палепшаньне войска. Выдаткі на войска становяць 14 проц. усяго бюджэту тагды, калі суседнія (мова пэўна была аб Польшчы) выносяць 33 проценты бюджэту.

Безпасярэднія падаткі складаюць 768 міль., пасярэднія 1.368.000, мыта—173. Даходы ад прамысловасці, гандлю і банкаў—276. Унутраны бюджэт выносіў 1 студзеня 1927 году 756 міль. (440 ў лет. г.).

Пагоршаньне дыпламатычных адносінаў паміж Англіяй і Саветамі.

З Лёндану пішуць, што 23 г. м. савецкаму паўнамоцніку даручана нота ангельскага ўраду, якая сьцьвярджае, што адносіны ангельска-савецкія не перастаюць быць яўна незадавальняючымі. Прыпамінаець яна таксама, што папярэдня пратэсты ангельскага ўраду проціў зневажаньня Вялікай Брытаніі і прарочаньняў аб сусьветнай рэвалюцыі не былі задаволены. Закіды, што нібы ангельскі ўрад меўся належыць да тых згаворшчыкаў, якія імкнуліся да скасаваньня савецкага ладу, не згаджаюцца з праўдай. Далей нота адзначаець, што пацьверджаньне Рыкава і Бухарына, нібы проціангельскія выступленьня не падтрыліваюцца Саветамі і астаюцца яўна недаказанымі. Нота падчыркавае, што ў ангельскім грамадзянскім судзе ёсць праніцы, якія было-б для Саветаў небяспечным праходзіць. Калі Саветы і далей будуць вясці тую самую палітыку, дык наступе сарваньне ангельска-расейскага гандлёвага дагавору, які ўжо цяпер астаецца відавочна парушаным, а нават можа дайсьці да сарваньня звычайных дыпламатычных зносінаў. У канцы ўрад адзначае сваю надзею, што гэта нота будзе прынята Саветамі пад увагу і далейшых жальбаў ня будзе.

Дымісія эстонскага габінэту.

З Таліна паведамляюць, што 23 г. м. эстонскі габінэт пайшоў у дымісію. Прычынай да гэтай дымісіі было галасаваньне ў парлямэнце, які 64 галасамі проці 27 прызнаў прапзыцыю сьцьвярджаючую, што распараджэнне міністра ў справе самаўрадавых выбараў зьяўляюцца супярэчнымі з выбарнай практыкай.

Трасеньне зямлі і выбухі вулканаў.

Як наказваюць з Парыжа, з усіх старон сьвету даходзяць весткі аб трасеньнях зямлі і нязвычайных борах.

Гэтак у паўднёвай Францыі ў мясцовасьці Сэн у ночы з 17 г. лютага чутна было цэлы рад моцных трасеньняў зямлі. У некалькіх мясцох рухнулі будынкі.

Ізноў з Рыму прыходзяць весткі, што сейсмографічная станцыя ў Фэніі запісала вялікае трасеньне зямлі, якое трывала каля 4-х гадзінаў у адлегласьці 8800 кілямэтраў. Асяродак гэтага трасеньня ляжыць, пэўна, на канцы паўночнае Азіі.

Таксама даносяць з Кангару, што даўнейшы вулкан Сорын на палярэжы Чорнага мора раптоўна ізноў выбухнуў, заліваючы лаваю і засыпаючы попелам некалькі мясцовасьцей. Дамоў шмат зьнішчана, многа асобаў забіта.

Нарэшце даносяць з Амэрыкі, што магутны паветраны віхор учыніў вялікія шкоды ў штатах Люзіяна, Георгія і Міссісіпі. 30 асобаў забіта, каля 300 ранена. Паветраны віхор, які надышоў са штату Тэксасу зьнішчыў на вялікім абшары нафтовыя мясцовасьці і плянтацыі. Вялікія спусташэньні гэтак сама зазначана і ў Канрасе.

Браты Беларусы!

Зварочваемся з брацкім клічам, ахвяруйце кніжак у рожных мовах у нашу бібліятэчку чытальню. Кніжка гэта ёсць духоўным пажывам для нас, кніжка—зьяно культуры, родная кніжка—аружжа на цемру, кніжка—сьмерць злыбдзе! Дык адгукніцеся Браточки на наш кліч!

Кніжкі можна пакідаць у Вільні — Завальная 7, кнігарня „Пагоня“ можна перасылальць па такім адрасе: м. Радашковічы, бібліатэка-чытальня Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Урад Гурка Інст. у Радашковічах.

Да нас пішуць.

Культурная праца.

(Радашковічы, Маладэчанскага пав.)

У нас ёсць Гурток Інстытуту, які вельмі інтэснўна працуе. Між іншым гэты Гурток узяў пад сваё кіраўніцтва бібліятэку-чытальню, якую залажыў Аддзел у канцы мінулага году, і так здолеў паставіць на ногі гэту бібліятэчку, што проста на дзіва. Толькі вось бяда, што кніжак ня шмат, а газет і журналаў небеларускіх бадай зусім няма. А ўсяму гэтаму віна тая, што няма грошы на выпісываньне. Толькі адна ўкраінская газета спачувае нашай беднаце і прходзіць да нас, прыносячы весткі аб сваім Народзе, г. зн. газета „Українская Грамада“. Аднак нягледзячы на гэта наша бібліятэка-чытальня многіх Радашкоўцаў зацікавіла і прывабіла да сябе і прываблівае, пры гэтым шмат асьведамліва і асьведамлівае. Зайдзі ў нашу бібліятэчку ў гадзінах ад 5—7 веч., то заўсёды ўбачым поўную людзей: моладзі і старых чытаючых газет, пазычаючых кніжкі. То ня дзіва, што моладзь так цікавіцца, але старыкі і старухі, якія нядаўна лічылі сябе Палякамі, або Расейцамі, а цяпер адкрыты і смела кажуць, што: „Мы Беларусы!“

Ня можна сказаць, што ўсе Радашкоўцы прыхінуліся да нас; ёсць яшчэ такіх, якія яшчэ думаюць „як індкі“... куды пахінуцца, а ёсць таксама і паўдуркаў, якія сьмяюцца з сьвядомых беларусаў і нават стараюцца рабіць рожнага роду прыкрасьці і авантуры. Аднак мы на іх не зважаем і будзем працаваць над пашырэннем роднага слова, культуры, над усьведамленьнем нашых шэрых масаў.

Наш Гурток Інстытуту мае ўжо каля 20-х сяброў, хлопцаў і дзяўчат, хоць іх ня шмат, аднак сьвядомыя, працавітныя і здольныя да працы. Нашы сябры і сябрыкі ўсе, што дааднаго, шчыра працуюць і ахвоча. Калі-ж далей з гэтай інтэснўнасьцю будзь працаваць, то бязумоўна вялікую карысьць прынясуць, як для сябе, так і для свайго Сярмяжнага Народу.

Прыдзем на нашу вечарынку, дык проста міла паглядзець. Казаў-бы, там кожная асоба інтэлігентная, або адукаваная вельмі. Тут проста сказаў-бы Божая сямейка. Кожны, адзін другога, называе сябрам, шануюць адзін другога. Перадусім вядуць дыскусіі на наважныя тэмы, ладзяць таварыскія гульні, дэкліруюць вершы, пяюць песьні, а таксама і танцуюць, перадусім сваю нацыянальную „Лявоніху“.

Вось гэтыя прыкладныя вечарыны нашы і пачалі прыцягваць да нас Радашкоўскую моладзь.

Спагаднікі культуры.

(Давучын, Пружанскага пав.)

Няведама з якіх крыніц, наша мясцовая паліцыя, даведаўшыся аб арганізацыі ў нашай вёсцы Гуртка Бел. Інстытуту Гасп. і Культуры, калі яшчэ фактычна Гурток ня быў залегалізаваны, а ішла толькі гутарка аб арганізацыі яго, каб тэрарызавачь пачын,—паліцыя зрабіла вобыск у гр. Гр. Куроўскага (старш. Гуртка). Вобыскі рабіў камандант Дабучынскага настар. Бэрнадзі з паліцыянтам Нядзьведзікім. Ведама ад гр. Куроўскага жажадалі выдаты аружжа і нелегальнай літэратуры. Але пры рэвізіі нічога не знайшлі, апрача некалькі нумараў „Сялянскае Нівы“, статуту з рэгулямінам Б. І. Г. і К. і 3 лісты ад знаёмых.

Пры спісаньні пратаколу дапрос быў скіраваны на арганізацыю і існаваньне Грамады, да якое гр. Куроўскі не належыць. 25.1. на гэтай самай падставе быў зроблены вобыск ў гр. В. Саўчыца 16 л. хлопца, які фактычна лічыцца скарбнікам Гуртка Б. І. Г. і К. Пры вобысках таксама нічога не знайдзена. Пры спісаньні пратаколу яго абывалі арганізатарам бандыцкай камуністычнай партыі, аб існаваньні якой ён зусім ня ведае. П. Бэрнадзікі пагражаў яму, што ён яшчэ малады да арганізацыі, ня можа належыць, але той адказаў, што: „Нас да гэтага часу дзяржалі ў цемры, а цяпер хочам культуры і асьветы, разам як старыя, так і маладыя“.

Ня глядзячы на ўсе перайскоды з боку адміністрацыі мы яшчэ ахвотней і дружнай бяромся за культурную працу, на карысьць свайго народу.

Белавеская пушча.

Белавеская пушча — гэта запаведнік лясоў Беларусі. Паміж іншым, да вайны славілася зубром, якога не знайсьці было ўва ўсёй Эўропе. Цяпер зубр прапаў; прападае і сама пушча ад чалавека з пілой і сякерай у руках. На гэтым няшчасьці здабываюць сабе шчасьце розныя фірмы са сваімі бязлікімі прадстаўнікамі, ды купцы; валяцца тысячагадовыя дубы,

зніштажаюцца толькі што паўшныя жыці маленькія дрэўкі.

У сучаснасьці пушча мае выгляд, — як бы поле пасля бойкі. Ад нападкаў чалавека на безбаронны лес засталіся толькі пні, якія напамінаюць нам магільныя памятнікі, сьведчаць аб тым, што ня гэтак даўно тут быў адвечны лес з аленем, зубром і іншай зьвярынай.

Хоць нешта і насаджваецца на высячаных мейсцах, але-ж ці можа чалавек зьнішчыўшы, зрабіць ізноў гэтак як было створана прыродаю?

З большаю ўсэрцы паглядае на гэтую пагубную пасеку селянін, у якога пасля вайны не асталося хаты, якое і да гэтуль няма. Дый як-жа іначай? — Усё вывозіцца, а нам астаюцца, толькі пні як памятнікі аб былай вялікасьці, якая, ад цяперашняй гаспадаркі над пушчаю, пашла намарна.

Санурак.

Новая мова.

(Лыскава, Ваўкавыскі пав.)

Вось, чытачы, наперад дагадаецца, што я хачу гэтым сказаць?!

Дзеля таго, што адгадаць гэта здаецца будзе цяжкавата, бо можна падумаць розна, я пасьяшаюся, ня турбуючы Вас; пасьясьніць, што значыць гэтая — новая мова!

Беластоцкі ваявода гэтымі днямі, у сувязі з апошнімі арыштамі выдаў адозву да народу, заклікаючы да супакою; але справа ня ў гэтым, а ў тым што гэтая адозва пісана дваякім шрыфтам: першы шрыфт гэта польскі і мова польская, а другі шрыфт — кірыліца, але яе мова, дык зусім новая. Да таго новая і гэтак спрытна камбінаваная, што нельга зразумець — ці яна расейская, ці польская, ці беларуская, ці проста ніякая. Але-ж гэта мелася быць беларускай мовай.

Хоць пісаць аб „добрых зьявах“ нам забаронена, хоць канфіскуюць за гэта нашу газету, хоць гавораць да нас на нейкай не існуючай мове, але-ж факт на яве — загаварылі па новаму. Гэта сьведчыць што ўжо, хоць яшчэ блага, але-ж лічаць нас за сілу.

Пісань.

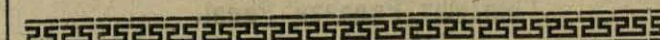
Бяззямелье.

(Несьвіжскі пав.)

Тое бяззямелье, якое адчуваем мы, сяляне, прымушае сур'езна над гэтым задумацца. Што-ж будзе далей? Як мы будзем жыць? Калі цяпер няма на чым жыць, дык на чым-жа будзь жыць нашы дзеці, унукі, якая іх сустрэне доля, будучыня? Можна сказаць, што калі зробіцца нешта асаблівае ў нашым сялянскім жыцьці, што карэнным чынам, зьменіць сучасныя варункі жыцьця, дык іх будучыня будзе, папраўдзе жудасная, страшная. Дзеля прыкладу, вазьму маленькі факцік. Пасля выхаду з паншчыны вёска Б—чкі, Нясьвіскага пав., мела зямлі 224 дз. З гэтай лічбы ворнай зямлі было 88 дзес., непрыдатнай 92 і поagneў 44 дз Разьбіўшы гэта на адзінаццаць паўвалоў будзем мець на кожную па 20 дз. 892 кв. саж. Дапуюсьцім, што кожны гаспадар быў жанаты, меў 3 дзяцей, трымаў 1 каля, 1 вала, 2 каровы, 2 сьвінь, 4 авечкі. Перамножыўшы гэта, будзем мець, што на 224 дз. жыло 55 душ, было 11 каней, 11 валоў, 22 каровы, 22 сьвіньні, 44 авечкі. Прайшло 65 з гакам год. На той-жа самай зямлі аказалася: замест 11 гаспадароў 68. Сям'я кожнага гаспадара, цяпер маець найменш 4 душ, агулам 273 душы. Каней 44, кароў 110, дэлак 66, авечак 77 і сьвіней 55. Адкінуць з 224 дз. 92 дз. непрыдатнай, занятай пад ямамі, кустамі, будзем мець, што толькі 132 дз. у праўднасьці пракармливаюць 273 душы і 342 галавы рознай жывёліны.

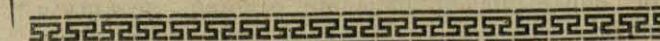
Праўда, гэтая лічбы дзе небудзь у іншым месцы невялічкія, як напр. Нямецчына, але ў нас пры нашай адсталасьці ў вядзеньні гаспадаркі і агульнай цемнаце, трэба прызнаць, за высокія. Фактычна разьдзяліўшы апошнюю дзесяціну зямлі на тры часткі, з каторай трэба ня толькі самаму пражыць з сям'ёю, пракарміць жывёліну, але і пабудавацца, няма дзіву, што чалавек зусім галее. Мы дык хоць яшчэ дзелім хоць на часткі сваю дзесяціну, а што-ж будзь дзяліць нашы дзеці? Каб нашы дзеці ня мерлі з галадухі ў той жудаснай, але недалёкай будучыне, нам трэба ні на мінуту ня спыняць сваёй барацьбы за зямлю. Найлепш гэта вясці арганізаваным шляхам, пад сьцягам нашага Сялянскага Саюзу.

Бяззямельны.

СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газету „Сялянскую Ніву“.

НАШАЯ ПОШТА.

Гр. Садоўскім: Друкі паслалі Вам.
М. Запольскаму: Артыкул атрымалі. Добра было-б яго зьясьціць у літэратурнай часопісі.

Лірыку Сьлёзцы: „Волата“ атрымалі. Пасылае матэрыялы на Завальную 6—5.

Грышкевічу: арт. „Б. Спіноза“ атрымалі.
С. Пяюну: Вершы атрымалі.

Стары Хрын: Карэспандэнцыю дасталі, пастараемся зьясьціць.

Крэсу А., Ляшковічу Ф., К. Бабако, Ал. Касяку, Н. Цару, Н. Макоўскаму, Л. Аляксейчыку, С. Хмелю, П. Ёлоб, В. Казакевічу, Я. Філіановічу, К. Івашкевічу, Н. Нарэйко, М. Смаленскаму, Ф. Радзевічу, А. Астапкевічу—пробны нумар паслалі.

Кернодзе М., Ломшыку К., Лемяшонку М., Кузьніцкаму Ів. — газету пасылаем.

Дасталі ад:

Грыдзюшко Антона 3 зл.
Забачэўскага Г., Юстына Болвана, Бандрэнкі Уладзісл., Мілоша Івана, Куніцы В., Салінскага А., Тодарчыка А. — па 2 зл.

Канюха Аркадзя, Шумолінскага Б., Каролькіна А., Тодарчыка В., Курьнікі А., Шчаснага А., Засьцекоўскага В., Маліка А., Корвіна Б., Заельніка А. — па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 24.ІІ. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары 8.90—8.92 зл.
Рублі зал. (10 р.) 47.25—47.35 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ:

Вільня, 22.ІІ. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) 42.00—43.00 зл.
Авёс 36.00—37.00 „
Ячмень брав. 35.00—37.00 „
„ на кашу „ 00.00—00.00 „
Пшаніца 50.00—51.00 „
Сланіна тутэйшая І гат. 1 кг. 3.50—4.30 „
Клуцасць свінная 4.30—4.60 „
Масла несал. за 1 кг. 6.00—8.00 „
„ салён. 5.00—6.20 „
Сьмятана за 1 літр 2.50—2.80 „
Яйкі за 1 дзес. 2.30—2.50 „
Дровы сасн. за воз 10.00—14.00 „
„ „ „ 11.00—14.00 „

Ува ўсіх справах датычачых арганізацыі Беларускага Сялянскага Саюзу

і запісі ў сябры просім зьвяртацца па адрэсу:

m. Wilno, ul. Zawalna 6 m. 5.
Беларускі Сялянскі Саюз.

СЯЛЯНЕ!

Выпісывайце сваю газету!

„Сялянская Ніва“ шчыра і смела бароніць вашыя сялянскія інтарэсы, вашыя грамадзкія і чалавечыя правы, якія на кожным кроку парушаюць то ўлады, то паны, то іншыя няпрошаныя гоьці. Толькі чытаючы сваю газету і асьведамляючыся аб тым, што робіцца ў нашых ворагаў, што дзеецца ў сьвеце, можам спадзявацца, што надойдзе той час, калі мы самі будзем гаспадарыць на роднай зямлі.

Дык не пашкадуі 1 зл. ў месяц і пашлі яго ў рэдакцыю (адміністрацыю), за тое атрымаеш два разы ў тыдзень сваю газету. Адзін пробны нумар Рэдакцыя высылае дарма!

Калі хочаш атрымаць пробны нумар газеты то прысылай заяву такога зместу:

У Адміністрацыю „Сялянскае Нівы“ ў Вільні, Завальная 6 кв. 5.

Ветліва прашу адміністрацыю „Сялянскае Нівы“ высылаць пробны нумар Вашай газеты на такі адрэс:

Пошта
Вёска
Павет

(—)
(подпісь).

Дня 1927 г.

Па атрыманьні такой заявы адміністрацыя вышлець газету.